

Το ποδόσφαιρο του Κρόιφ

Contra.gr - 2/6/2011

Την τεχνική τελειότητα, ο Κρόιφ τη βαρέθηκε απ' τα...είκοσι. Κι άρχισε να του κινούν το ενδιαφέρον άλλα πράγματα. Καθόλου τυχαία, σαράντα χρόνια μετά το Ουέμπλεϊ, ξανά στο Ουέμπλεϊ (το περασμένο Σάββατο) θριάμβευσε το «δικό του» ποδόσφαιρο.

Είκοσι δύο ετών στα είκοσι τρία, όταν πήρα για το «Φως» στο Αμστερνταμ συνέντευξη του Γιόχαν Κρόιφ ενόψει των αναμετρήσεων Άγιαξ-Ολυμπιακός στο Κύπελλο Κυπελλούχων Ευρώπης, ήταν η σεζόν στο φινάλε της οποίας έμελλε να τον ξανασυναντήσω. Μάιο, στον τελικό της Αθήνας. Είχα τότε, λόγω της κεκτημένης... οικειότητας, αναλάβει την υποχρέωση να τον οδηγήσω, μετά το ματς και την απονομή, στην αίθουσα της πρεσ-κόνφερανς.

Εκείνη τη συνέντευξη το '86, ένα πρωινό στο προπονητήριο του Άγιαξ, με μία ολόκληρη ώρα στη διάθεσή μου να τον ρωτήσω ότι ήθελα και να τον φωτογραφίσω όσο ήθελα, μου την έδωσε στην εποχή όπου, εκτός απ' το ψάρωμα για την ευλογημένη συνάντηση με το αιώνιο ίνδαλμά μου, αιωρείτο και η φήμη ότι ο Κρόιφ ήθελε λεφτά για να μιλήσει. Μια σαχλαμάρα, όπως σχεδόν όλες οι φήμες. Μου έδωσε τη συνέντευξη, μία ώρα απ' τη ζωή του σ' ένα παντελώς ασήμαντο δημοσιογράφο από μια παντελώς ασήμαντη στο ποδόσφαιρο χώρα, τζάμπα. Και με τον καφέ, κερασμένο μαζί με τα μπισκοτάκια. Τα δε τσιγάρα, δεν το είχε κόψει ακόμη, τα ανταλλάσσαμε για δοκιμή.

Λεφτά, ο Κρόιφ πράγματι ζητούσε. Απ' όσους δεν ήθελε να μιλήσει. Κάνα γυναικείο περιοδικό π.χ. που, αίφνης, ανακάλυπτε το ποδόσφαιρο και τον ήθελε στο εξώφυλλό του. Άκουγαν την τιμή, έφευγαν. Ότι επεδίωκε. Κι αν δεν έφευγαν και τα 'δίναν, αν μη τι άλλο του έμεναν τα λεφτά από κάτι που δεν του άρεσε να κάνει. Όπως ποντάρεις λεφτά, στην ομάδα που συμβαίνει ν' αντιπαθείς. Ελπίζεις να ηττηθεί. Αλλ' αν νικήσει, τουλάχιστον υπάρχει κάτι για να νιώθεις κερδισμένος.

Σήμερα, που επιτελούμε τη μνήμη του Ουέμπλεϊ '71, τον σκέπτομαι αναπόφευκτα. Σκέπτομαι πως η Βραζιλία υπήρχε και πριν τον Πελέ. Η Αργεντινή, και πριν τον Μαραντόνα. Η Μπαρτσελόνα, και πριν τον Μέσι. Η Ολλανδία, και ο Άγιαξ, πριν τον Κρόιφ δεν υπήρχαν. Όχι σαν μεγάλες ομάδες. Ούτε σαν σημεία, στον χάρτη του ποδοσφαίρου. Ως τότε, η Ολλανδία συνήθως νικούσε το Λουξεμβούργο, πότε-πότε τη Δανία και τη Φινλανδία, τα μεγάλα παιγνίδια ήταν (το πολύ) με το Βέλγιο. Γερμανίες, Αγγλίες, Ιταλίες κ.λπ., καμία συζήτηση.

Η Ελβετία κι η Βόρεια Ιρλανδία τους απέκλεισαν απ' το Παγκόσμιο Κύπελλο '66, πράγμα που κανέναν δεν εντυπωσίασε. Επίσης, ουδείς εξεπλάγη ότι δεν προκρίθηκαν ούτε το '70 στο Μεξικό ενώ ήδη είχαν στη χώρα και τον φιναλίστ του Πρωταθλητριών '69 (Άγιαξ) και τη νικήτρια του Πρωταθλητριών '70 (Φέγενορντ). Ώσπου πήρε την κατάσταση στα χέρια αυτός ο αδύνατος, ο φαινομενικά εύθραυστος, τύπος.

Ο Κρόιφ πάντοτε, από μικρός, είχε απολύτως ξεκάθαρη μέσα του την αίσθηση ποιοί είμαστε οι από δω, ποιοί είναι οι από κει. Από δω «είμαστε» οι ποδοσφαιριστές και οι προπονητές. Από κει, οι διοικητικοί. Ποτέ δεν ήταν «καλός» με τους διοικητικούς. Έφτιαξε τη ντριμ-τιμ της Μπαρτσελόνα και... δεν μιλούσε με τον πρόεδρο Νούνιεθ. Ακόμη, έτσι είναι.

Επανενεργοποιήθηκε στον Άγιαξ τον χειμώνα, και παραιτήθηκε όλο το συμβούλιο. Με τον Νούνιεθ, επτά-οκτώ-ή-όσα-ήταν χρόνια, δεν βγήκε για φαγητό ποτέ. «Για φαγητό» έλεγε «βγαίνεις με τους φίλους σου. Με όποιους σου αρέσει να κάνεις παρέα. Σαφές;»

Την τεχνική τελειότητα, ο Κρόιφ τη βαρέθηκε απ' τα...είκοσι. Ήξερε ότι μπορούσε να κάνει, με τη μπάλα, τα πάντα. Ότι ήθελε. Συνέχισε να τα κάνει, «από μνήμης», όμως έπαψε να ενδιαφέρεται γι' αυτό. Κι άρχισε, να του κινούν το ενδιαφέρον άλλα πράγματα. Τακτικά. Να βλέπει τις καταστάσεις του παιχνιδιού. Να τις αντιλαμβάνεται και να τις εξηγεί. Εν τέλει, να τις ορίζει. Καθόλου τυχαία, σαράντα χρόνια μετά το Ουέμπλεϊ, ξανά στο Ουέμπλεϊ (το περασμένο Σάββατο) θριάμβευσε το «δικό του» ποδόσφαιρο.

Ο γιος της πλύστρας και του μανάβη

Εξέδρα των Σπορ - 2/6/2011

Βάλτε με το νου ένα παιδί επτά-οκτώ ετών, να βλέπει πρώτη φορά ποδόσφαιρο στην τηλεόραση, κι αυτή η πρώτη φορά να είναι Μπαρτσελόνα-Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ το περασμένο Σάββατο. Σαράντα χρόνια μετά, ότι άλλο κι αν στο μεταξύ μεγαλώνοντας δει, ακόμη Μπαρτσελόνα θα είναι. Μπαρτσελόνα, και Μέσι. Η σημερινή είναι η επέτειος των 40 ετών, από τη νύχτα που κόλλησα με το ποδόσφαιρο, Άγιαξ, και Κρόιφ. Και μάλλον δεν είναι εντύπωσή μου, είναι η πραγματικότητα, ότι τότε ο Παναθηναϊκός πιο πολύ το είχε παλέψει από ότι η Γιουνάιτεντ τώρα...

Ένα επίτευγμα που το κάνει μοναδικό, όχι μόνο ότι έκτοτε δεν είδαμε άλλη ελληνική ομάδα στον τελικό κι από ότι φαίνεται «ούτε πρόκειται». Αλλά ότι και να δούμε, αυτή αποκλείεται να παίξει στον τελικό με έντεκα, από την αρχή ως το τέλος, Έλληνες. Το ένα. Και το δεύτερο, έντεκα Έλληνες που δεν ήταν οι καλύ-

τεροι παίκτες αλλά καλοί συμπαίκτες. Υπήρχε ο βασικός άξονας, Οικονομόπουλος στην εστία, Καμάρας στην άμυνα, Ελευθεράκης στο κέντρο, Δομάζος παντού, Αντωνιάδης στην επίθεση.

Αλλά οι γύρω-γύρω που συμπλήρωναν, δεν ήταν καν (ή δεν έγραψαν ιστορία σαν επί σειράν ετών) βασικοί στην Εθνική Ελλάδος. Ορισμένοι, φινανλίστ Κυπέλλου Πρωταθλητριών Ευρώπης, κι όμως αμφιβάλλω αν έγραψαν έστω μία συμμετοχή στην Εθνική Ελλάδος. Ακόμη και ο Καψής που εν συνεχεία μακροημέρευσε, ένας ρούκι του '71, στην πραγματικότητα πολύ αργότερα έγινε ο «Καψής». Ο Παναθηναϊκός ήταν ο λόγος για να ψάξει κανείς σπίτι με TV και να δει το ματς. Ο Άγιαξ ήταν ο λόγος για να χαζέψει ο τηλεθεατής. Ο Κρόιφ έκανε φοβερά πράγματα με την μπάλα, αλλά πιο φοβερά ήταν τα πράγματα που έκαναν με την μπάλα ο Γκαρίντσα με τον Πελέ ή ο Μαραντόνα. Η διαφορά τους είναι ότι ο Κρόιφ ήξερε τι έκανε. Οι άλλοι, για να καταλάβουν τι έκαναν, έπρεπε να τα δουν μετά. Στα «επίκαιρα» ή στο βίντεο.

Ο Ολλανδός είχε την πλήρη συναισθηση και συνείδηση, της κάθε ενέργειας την κάθε στιγμή. Γιατί την είχε σκεφτεί, πριν. Η σκέψη του έγινε η φιλοσοφία του. Των άλλων, ήταν θεία υπόθεση. Του Κρόιφ, ήταν ένα παιχνίδι καλλιεργημένης εις βάθος λογικής. Γι' αυτό έγινε και προπονητής, εξάλλου. Για την ακρίβεια, εξίσου διέπρεψε και ως προπονητής.

Ο Γιάαπ Ντε Χροστ της «Ντε Τέλεχρααφ», ένας από τους πρώτους ξένους δημοσιογράφους που (πριν καμιά εικοσιπενταριά χρόνια) γνώρισα, με βεβαίωσε κάποτε πως από όσα αιωρούνται για τον Κρόιφ τίποτα δεν είναι αστικός μύθος. Όλα αληθεύουν. Πράγματι, γεννήθηκε 400 μέτρα μακριά από το «Ντε Μείρ», το γηπεδάκι (καμιά σχέση με τα «Σαν Σίρο» και τα «Μπερνάμπεου») του Άγιαξ. Πράγματι, η μητέρα του έπλενε τα ρούχα της ομάδας και ήταν η καθαρίστρια στο «Ντε Μείρ». Πράγματι, ο πατέρας του ήταν ο μανάβης που καθημερινά προμήθευε την ομάδα με λαχανικά και φρούτα. Ήταν εκεί όλο το πακέτο, δηλαδή, για να γίνει μια ιστοριούλα θρύλος.

Δεκαενέα χρονώ, ο Κρόιφ έπαιζε σε ομάδα που δεν την ήξερε παράξω κανείς, έναν κάποιον Άγιαξ. Σε ομάδα, που κινδύνευε με υποβιβασμό. Και που γι' αυτό, ακριβώς, έχασε τη δουλειά του ο προπονητής της, ο Βικ Μπάκινγκαμ, ένας Άγγλος που έπειτα δούλεψε στη Φούλαμ αλλά και στον Εθνικό, στην Μπαρτσελόνα αλλά και στον Ολυμπιακό, στη Σεβίλλη αλλά και στη Ρόδο.

Το τέλος του Μπάκινγκαμ ήταν η αρχή του Ρίνους Μίχελς, ενός παλαιού στράικερ του Άγιαξ που στον Άγιαξ βρήκε, τότε, το πρώτο επαγγελματικό συμβόλαιό του ως τεχνικός. Ενάμιση χρόνο μετά, ο (ήδη πρωταθλητής Ολλανδίας) Άγιαξ, περί τα τέλη του '66, έγραψε ένα 5-1 κατά της Λίβερπουλ. Ως και σήμερα, ακόμη εκείνη θεωρείται στο Άμστερνταμ η ημερομηνία αναγγελίας της έλευσης του Άγιαξ στη διεθνή σκηνή...

Χίπις

Ο Κρόιφ, ακριβώς όπως ο Μέσι, ήταν τύποις ο σέντερ φορ σε ομάδα που επί της ουσίας έπαιζε δίχως σέντερ φορ. Ο Άγιαξ, ακριβώς όπως η Μπαρτσελόνα, έκανε την άμυνά του στο μισό (τερέν) του αντιπάλου. Ο Μίχελς, ακριβώς όπως ο Γουαρδιόλα, προϋπήρξε γηγενής ποδοσφαιριστής του κλαμπ. Και ο πυρήνας της ενδεκάδας του Άγιαξ, ακριβώς όπως της Μπαρτσελόνα, στελεχωνόταν με παιδιά από το φυτώριο. Παιδιά της πόλης. Του «ελεύθερου πνεύματος» του Άμστερνταμ. Ο Κάιζερ, ο Χούλσχοφ, ο Ρεπ, ο Σούουρμπιρ, ο Κρολ, ο Κρόιφ. Ο Σβαρτ, που έφτασε εβδομήντα φεύγα και ακόμη πηγαίνει και παίζει, σαν... Δομάζος, στους αγώνες των παλαιμάχων. Η εικόνα τους δε, ομορφόπαιδα, αθλητικοί, μακρυμάλληδες, με τις φαβορίτες, κούμπωσε τέλεια με την εποχή τους. Την εποχή των χίπις. Ακόμη και η άσπρη φανέλα με τη χοντρή κόκκινη ρίγα, «έγραφε» επάνω τους. Μπήκε στη μόδα. Το '65 ο Μίχελς αντιμετώπισε χαστική οργάνωση, αναλαμβάνοντας. Χειρότερη και από τοπικό-ερασιτεχνικό επίπεδο. Και δεν υπήρχε, στη χώρα, ένα πρότυπο επιτυχίας για να πιαστεί. Να έχει από κάπου να ξεκινήσει. Ότι κατάφερε, ήταν ότι κατέβασε η πεφωτισμένη κούτρα του. Κυβέρνησε με εξαιρετική σκληρότητα. Ακραία πειθαρχία. Συγκρούστηκε.

Μετά το «Ουέμπλεϊ», έφυγε αμέσως για τη Βαρκελώνη (δύο χρόνια προτού προσηλυτίσει εκεί τον Κρόιφ και τον Νέισκενς) διότι, πολύ απλά, στον Άγιαξ δεν τον χρειαζόνταν πια. Δεν είχε κάτι άλλο, να κάνει. Οι απαίδευτοι επαγγελματίες του '65 είχαν γίνει, ο καθένας, ο καλύτερος προπονητής του εαυτού του. Τα ήξεραν όλα, για τη δουλειά τους. Δεν έμενε πράγμα, να το διδαχθούν. Έμενε, μονάχα, να επιβεβαιωθούν. Και να δοξαστούν.

Ο σατράπης περίσσευε. Ανάγκη ήταν, ένας φρέσκος αέρας. Ελευθεριότητας. Εκεί, διαδεχόμενος τον Μίχελς, ο Στέφαν Κόβατς έδειξε παροιμιώδη ευφυΐα. Κατάλαβε και προσαρμόστηκε. Αντιλήφθηκε πως δουλειά του ήταν να μην ανακατευτεί πουθενά. Και γι' αυτό υμνήθηκε. Επειδή τίποτα δεν έκανε και τίποτα δεν πείραξε! Πήρε πίσω, «εις ανταπόδοσιν», τα επόμενα δύο Πρωταθλητριών.

Ταξίδι στο Κέντρο της Γης

| Sdna.gr - 25/3/2016 |

Στην κλίμακα γνώσης 0-1000, αν το μηδέν είναι εκείνος που πηγαίνει τη μπάλα στην αστυνομία επειδή την πέρασε για βόμβα, το χίλια ήταν ο Κρόιφ. Κανείς στην ιστορία δεν τη μελέτησε, κανείς δεν σκέφτηκε και δεν εμβάθυνε, κανείς δεν την κατάλαβε όσο αυτός.